

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології
ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

**КЛАСИЧНІ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ У
СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ**

Студентки 2 курсу групи МСО
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності 014.021 Середня освіта
(мова і література) (англійська)
Мерживінської Ганни Миколаївни

Використання чужих ідей,

Науковий керівник

результатів і текстів мають

Глазунова Т.В.

посилання на відповідне джерело

канд. пед. наук, доцент

(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий ступінь)

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
I. ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	7
1.1 Традиційні підходи до навчання граматики.....	7
1.1.1 Граматико-перекладний метод.....	7
1.1.2 Прямий метод.....	10
1.1.3 Аудіолінгвальний метод.....	12
1.1.4 Афективно-гуманістичний підхід.....	14
1.1.5 Сугестопедія.....	16
1.2 Комунікативний підхід до навчання граматики. Навчання граматики в контексті.....	18
1.3 Метод повної фізичної реакції.....	22
1.4 Роль та місце контексту у формуванні граматичних навичок.....	25
1.5 Функціональна граматика.....	31
1.6 Вхідна гіпотеза (гіпотеза введення) Крашена.....	35
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I.....	37
II. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ КЛАСИЧНИХ ТА СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ.....	39
2.1 Граматична компетентність та її складники.....	38
2.2 Комплекс вправ для формування граматичної компетенції.....	41
2.3 Практична перевірка ефективності розробленої методики навчання граматики в старших класах.....	63
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II.....	71
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	71
АНОТАЦІЯ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	74
ДОДАТКИ.....	80

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеева Т.В. Теоретико-методичні умови формування професійного усного мовлення іноземною мовою студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Ін-т вищ. освіти АПН України. К., 2003. 19 с.
2. Баранова Є.М., Дупленко Є.П. Про підготовку до міжкультурного мовного спілкування. Педагогіка. Київ, 1998. 6 с.
3. Бондарко А.В. Функциональная грамматика. Актуальные проблемы современной лингвистики. М.: Флинта: Наука, 2008. С. 63-86.
4. Бондаревська Є.В. Гуманістична парадигма особистісно орієнтованої освіти. Педагогіка. Миколаїв, 1997. 72 с.
5. Буренко В.М. Антологія комунікативних вправ. Х.: Видавнича група «Основа», 2013. 80 с.
6. Васильєва Н.А. Європейський рік мов і варіативність педагогічних технологій при навчанні англійської мови як другої іноземної. Педагогіка. Київ, 2001. 46 с.
7. Вітлін Ж.Л. Сучасні проблеми навчання граматики ІЄ. Київ, 2000. 58 с.
8. Вовк О.І. Організація і презентація граматичного матеріалу в інтенсивному навчанні студентів спілкування англійською мовою. Іноземні мови. 2006, №1. С.11-15.
9. Гальськова Н.Д. Педагогічна співпраця в контексті сучасної моделі навчання іноземних мов. Навчання іноземної мови як комунікативної взаємодії. Київ, 1999. 103 с.
10. Гальськова Н.Д. Сучасна методика навчання іноземних мов: Посібник для вчителя. М.: АРКТИ, 2003. 192 с.
11. Гулямова М. Inductive vs. deductive approach in teaching foreign languages. Молодой ученый. 2016. № 3. С. 808–810.
12. Джава Н. Проблемні методи навчання іноземних мов. Дискусія. Нова педагогічна думка. 2005. № 3. 49 с.

13. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. М.: Просвещение, 1991. 223 с.
14. Иванова Т.В., Сухова И.А. Теория и методика обучения иностранному языку: Базовый курс лекций. Часть II. Уфа: Изд-во БГПУ, 2008. 102 с.
15. Ковриго С. Б. Комунікативно-когнітивний підхід у навчанні англійської мови. Англійська мова та література. Київ, 2010. С. 31-53.
16. Лаптева О.А. Идеи коммуникативной лингвистики в коммуникативной методике. М.: Просвещение, 1990. 103 с.
17. Лизенин С.М., Денисова Л.Г. Грамматика в курсе интенсивного обучения английскому языку в старших классах средней школы. ИЯШ, 1992. № 5. 19 с.
18. Ляховицкий М. В. Методика обучения иностранным языкам. М. : Высшая школа, 1992. 373 с.
19. Кондратюк І.Г. Активізація навчальної діяльності учнів на уроці. Англійська мова та література. К., 2016. № 15. 20 с.
20. Котенко О. В. Методика навчання іноземних мов в старшій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
21. Куварзіна М.В. Англійська мова: Нестандартні уроки. 5-11 класи. – 2-ге вид. Х.: Ранок, 2013. 176 с.
22. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. К.: Знання-Прес, 2008. 447 с.
23. Кузьмічев А. І. Педагогіка : підручник. К.: Знання-Прес, 2010. 447 с.
24. Кузнецов П. С. О принципах изучения грамматики. – М.: Тетрасистемс, 2003. 102 с.
25. Мильруд Р.П. Коммуникативный аспект языка и обучение разговорной грамматики. ИЯШ, 2001, № 6. 21 с.

26. Мельникова Г.Т. Исследование сравнительной эффективности разных подходов к изучению иностранной грамматики: Автореф. дис. канд. пед. наук. Москва, 1995. 97 с.
27. Нау Н. Комунікативний підхід до граматики: Матеріали науковопрактичного семінару. Вайвари, 2005. 76 с.
28. Нижнева Н.Н. Проблема навыков и умений в обучении иностранной речевой деятельности. Межвуз. СБ наук. тр., Ленинград, 1994. 164 с.
29. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. К. : Ленвіт. 328 с.
30. Николаева С.Ю. Подход к проблеме упражнений с позиции индивидуализации обучения. ИЯШ, 1997, № 5. 33 с.
31. Овсяна Н.Г. Ресурси Інтернет для вивчення англійської мови. Англійська мова та література. 2008. № 19-21. С. 47-49.
32. Павлюк Ф.В. 200 ігор на уроках англійської мови. Тернопіль: Мандрівець, 2002. С. 23-67.
33. Пассов Е.И. Коммуникативность обучения - в практику школы. М.; Просвещение, 1995. 72 с.
34. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. М.; Просвещение, 1991. 53 с.
35. Пассов Е. И. Методическое мастерство учителя иностранного языка. ИЯШ, 1994. С. 24–29.
36. Пассов Е.И. Основы методики обучения иностранным языкам. М. Русский язык. Курсы, 2010. 568 с.
37. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению". М.: Русский язык, 1993. 276 с.
38. Петровський А.В., Китайгородська Г.А. До деяких питань активізації навчальної діяльності. Методи інтенсивного навчання іноземним мовам. К., 1999. 345 с.

39. Радченко Н.В. Розвиток мовної особистості шляхом використання ігрових форм роботи. Англійська мова та література в загальноосвітній школі, 2014. №9. С. 5-7.
40. Ріверс М. Десять принципів вивчення та навчання іноземних мов на основі взаємодії учня та викладача. Дивлячись у майбутнє. М.: ремені МДЛУ., 1992. 27 с.
41. Сергєєва Олена. Використання комп'ютерних програм на уроках англійської мови. English, 2008. № 31-32. 10-17 с.
42. Скорнякова М.Є. Сучасні методи викладання англійської мови. Англійська мова та література. 2015. №28. 19 с.
43. Скалкін В.П. Комунікативні вправи англійською мовою. Володимир., 1990. С. 14-48.
44. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций: пособие для студентов пед. вузов и учителей. М. : Просвещение, 2002. 239 с.
45. Стребна О.В., Соценко А.О. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи старшої школи. Х.: «Основа», 2005. 176 с.
46. Титова Ю. В. Функционально-направленное обучение грамматике английского языка как эффективный способ формирования коммуникативной компетенции. Ульяновск: УлГТУ, 2010. С.167-171.
47. Федорова Н.П. Преодоление лингвокультурной интерференции в процессе обучения иностранному языку студентов неязыковых вузов (на материале английского языка). Нижний Новгород, 2010. 19 с.
48. Швачко С. О. Граматичні аспекти англійської мови. Навчити вчитися : навч. посібник для студ. ВНЗ, 2005. С. 51–85.
49. Шевченко Е.Б. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови. Англійська мова та література. 2015. № 24. 16 с.

50. Шейлз Д. Комуникативність у навчанні сучасним мовам. М., Рада з культурного співробітництва; Рада Європи Прес, 2001. С. 1-3.
51. Шуц, Р. Теорія Стівена Крашена про придбання другої мови. Київ, 2007. С. 90-91.
52. Asher J. The Learning strategy of the Total Physical Response: A Review. *The Modern Language Journal*. 1966. Vol. 50. № 2. 29 p.
53. Badib, Abbas A. Linguistic Theories in EFL Teaching in a Multilingual Setting. A paper presented in a seminar held by English Dept. of UNIROW, 2009. P. 1-3.
54. Balstone, R. Grammar. Oxford: Oxford University Press. 1994. P. 367.
55. Bax, S. The end of CLT: a context approach to language teaching. *ELT Journal*. P. 278–287.
56. Brown, H. Douglas. Principles of Language Learning and Teaching. New York: Addison Wesley Longman Inc. 2000. P. 401-407.
57. Cook, V. Second language teaching and learning. London: Hodder Education. 2008. 62 p.
58. Crystal, David The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press, 1997. P. 87-89.
59. Digumarti Bhaskara Rao. Methods of teaching English / Digumarti Bhaskara Rao. New Deli: Discovery Publishing House. 2007. 302 p.
60. Eggins, S. An Introduction to Systemic Functional Grammar. London: Continuum International Publishing Group. 2004. 323 p.
61. Ellis R. Understanding Second Language Acquisition / R. Ellis. – Oxford: Oxford University Press. 1995. 285 p.
62. Foley, William A. & van Valin, Robert D. 1984. Functional Syntax and Universal Grammar. Cambridge: Cambridge University Press. Fries, Peter H. 1997. 231 p.

63. Fotos, S., & Nassaj, H. Teaching grammar in a second language: integrating form-focused instruction in communicative context. London: Routledge. 2011. 87 p.
64. Gartner A., Kohler M., Riessman F. Children teach children: learning by teaching. New York: Harper & Row, 1971. 180 p.
65. Gray K. Syllabus design for the general class: what happens to theory when you apply it. FLT Journal. 1990. № 44/4. P. 87–104.
66. Halliday, M.A.K. 1994. An Introduction to Functional Grammar. New York: Oxford University Press. 179 p.
67. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 3rd ed. New York: Longman, 2001. 370 p.
68. Hillocks G., Jr. Research on Written Composition: New Directions for Teaching. The University of Chicago. 1996. P. 98-100.
69. Krashen, Stephen D. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Prentice-Hall International, 1997. P. 132-145.
70. Krashen, Stephen D. Second Language Acquisition and Second Language Learning. Prentice-Hall International, 1998. P.144–158.
71. Larsen-Freeman, D. Grammar: The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages. Cambridge: Cambridge University Press. 2001. 56 p.
72. Martin, J.R., Matthiesen, Christian M.I.M., and Painter, Clare. Working with Functional Grammar. London: Arnold Yalden, Janice. 1997.173 p.
73. Nunan D. Language Teaching Methodology. A Textbook for teachers. Cambridge University Press. 1998.102 p.